

звіт за результатами соціологічного
онлайн-дослідження

ІДЕНТИЧНІСТЬ ХЕРСОНЦІВ, СИМВОЛИ МІСТА ТА КОММЕМОРАЦІЯ

Квітень 2026

Загальна інформація про дослідження

Методологія: онлайн-опитування за інтерактивною структурованою анкетною, посилання на яку відправлялося потенційним респондентам із бази даних (дослідницької онлайн-панелі Херсонської громади). Вибірка сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує 5% з вірогідністю 0.95. У вибірці представлені як херсонці, які зараз знаходяться в громаді, так і ті, хто виїхав з Херсона після 24.02.2022 і перебуває зараз в інших областях України або за кордоном. Офіційні дані щодо міграцій херсонців наразі відсутні, тому немає можливості оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишились в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження.

Мета дослідження: з'ясувати питання херсонської ідентичності, бачення символів міста та вшанування героїв Війни за Незалежність України.

Обсяг вибірки: 400 респондентів

Терміни проведення польового етапу: з 5 по 20 квітня 2026 року.

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист».

Виконавці дослідження:

- Микола Гоманюк, Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова
- Олег Сінаюк, ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор
- Ігор Даниленко, ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик

Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконаленням онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучитися до панелі. Це можна зробити за посиланням: <https://lemur.ua/sign-up>

Ключові результати

- Високий рівень самоідентифікації з містом, підвищений локальний патріотизм залишаються характерною ознакою херсонців – саме херсонцями у першу чергу вважають себе 51% опитаних. Причому між тими, хто залишається в громаді, і тими, хто поїхав, з цього питання нема суттєвої різниці.
- Друга за важливістю самоідентифікація херсонців – загальнонаціональна і громадянська. Разом ці два види ідентичності (які важко відокремити одну від іншої – українці та громадяни України) складають 39%.
- Проте ці дві ідентичності – локальну та національну – не слід вважати конкурентними, оскільки 85% опитаних херсонців заявили, що вони пишуться тим, що є громадянами України. Одночасно 91% респондентів зазначили, що вони пишуться і тим, що вони херсонці.
- Близькою до питань ідентичності є мовна поведінка херсонців. Особливо вдома. За даними квітневого дослідження можна виділи три приблизно однакові мовні групи херсонців: ті, що задекларували, що вдома вони спілкуються українською (1-а), російськомовні (2-а) та ті, хто однаково часто спілкуються й українською, й російською (3-я). Причому за останні два роки далі просунулася поляризація з цього питання. За рахунок скорочення групи білінгвів, яка в 2024 році була найчисленнішою, збільшилась кількість як україномовних, так і російськомовних херсонців. Проте 68% опитаних зазначили, що на їх телефоні україномовні налаштування.
- Відбулися зміни в сприйнятті того, яку історичну постать можна вважати символом міста. У 2026 році філантроп Джон Говард (37%, а в 2024 році мав 43%) поступився першим місцем драматургу Миколі Кулішу (в квітні 2026 року – 38%, а в 2024 році – 37%). У трійці лідерів залишився художник Олексій Шовкуненко (зростання з 20% у 2024 році до 25% у 2026 році).
- 93% опитаних вважають, що в місті треба створювати меморіал, присвячений російсько-українській війні, але з них 84% вважає, що робити це треба після завершення війни. Наразі дві локації його розташування херсонці вбачають найбільш слушними: парк Бузковий Гай (46%) та парк Слави (39%).
- А ось ідея встановлення пам'ятника Херсону в Києві втрачає своїх прихильників. Якщо в 2024 році таких налічувалося 61%, то зараз їх стало 45%.
- У відповідях на відкрите запитання “Як ви собі уявляєте перемогу України в російсько-українській війні?” домінує не просто бажання “щоб усе закінчилося”, а уявлення про перемогу як відновлення порушеного порядку: повернення територій, покарання агресора, гарантії безпеки. Водночас поруч із цим сильним максималістським образом існує й інша лінія – втомлена, прагматична і травмована, де перемога мислиться як припинення війни, повернення додому, збереження життів або навіть як щось, що важко зараз уявити.

Розподіл відповідей

Територіально-групова ідентичність херсонців (N=400), %

Q.: Ким з наведеного списку Ви себе відчуваєте у першу чергу?

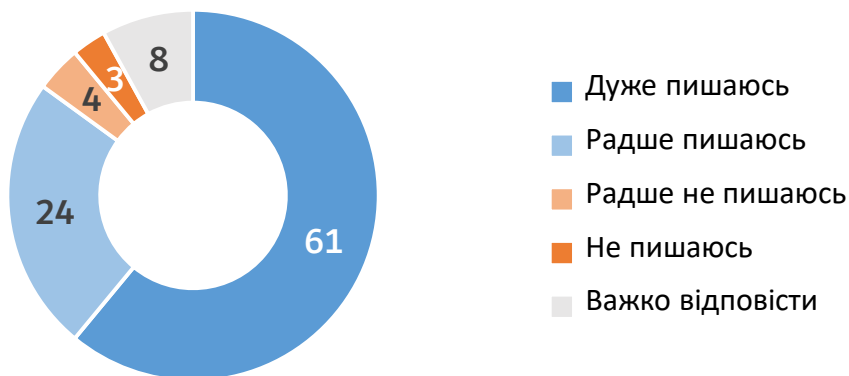

Динаміка територіально-групової ідентичності херсонців в 2024-2026 рр.

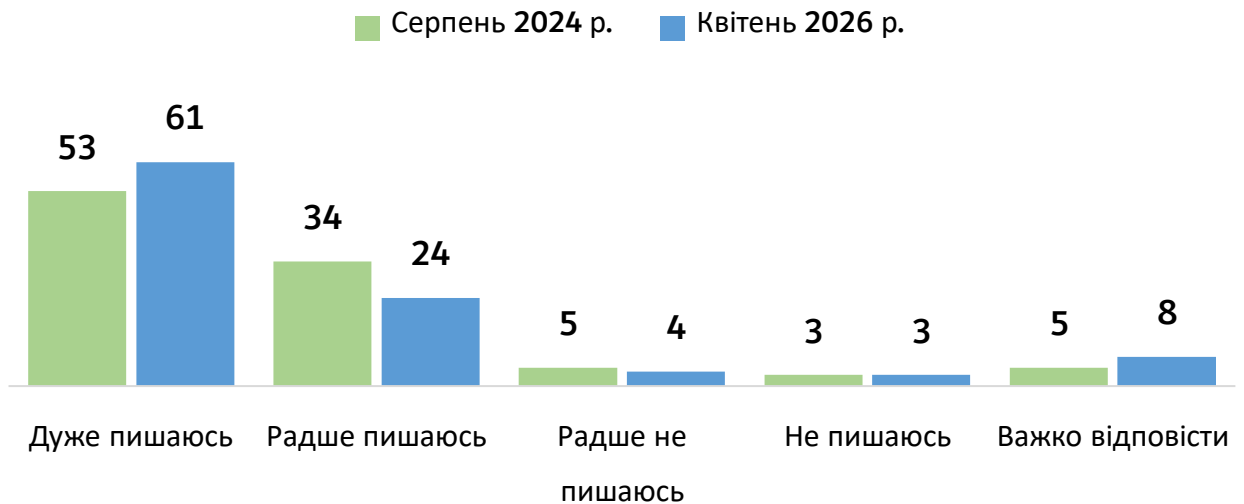
	в першу чергу		в другу чергу		в третю чергу	
	Серпень 2024 р.	Квітень 2026 р.	Серпень 2024 р.	Квітень 2026 р.	Серпень 2024 р.	Квітень 2026 р.
Херсонцем, херсонкою	46	51	23	24	13	13
Українцем, українкою	30	21	23	28	13	21
Громадянином (громадянкою) України	15	18	22	20	23	18
Мешканцем (мешканкою) Херсонської області	3	4	13	15	7	9
Півдняком, півднячкою (мешканцем Півдня України)	3	3	8	6	12	10
Європейцем, європейкою	1	1	6	2	16	10
Громадянином колишнього СРСР, радянською людиною	<1	<1	0	<1	1	2
Тавричанином, тавричанкою (мешканцем, мешканкою Таврії)	0	0	<1	2	2	4
Представником своєї національності (етнічної групи)	0	0	0	0	1	1
Мешканцем світу, космополітом	<1	0	1	1	4	5
Ніким із перелічених	<1	0	<1	1	3	1
Важко відповісти	1	2	3	1	5	6

Відчуття національної гордості (N=400), %

Q.: Наскільки ви пишаєтеся тим, що ви громадянин (-ка) України?

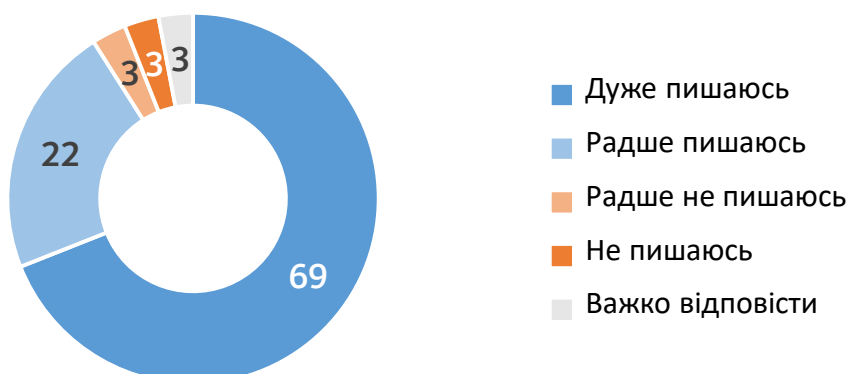

Динаміка відчуття національної гордості в 2024-2026 рр.

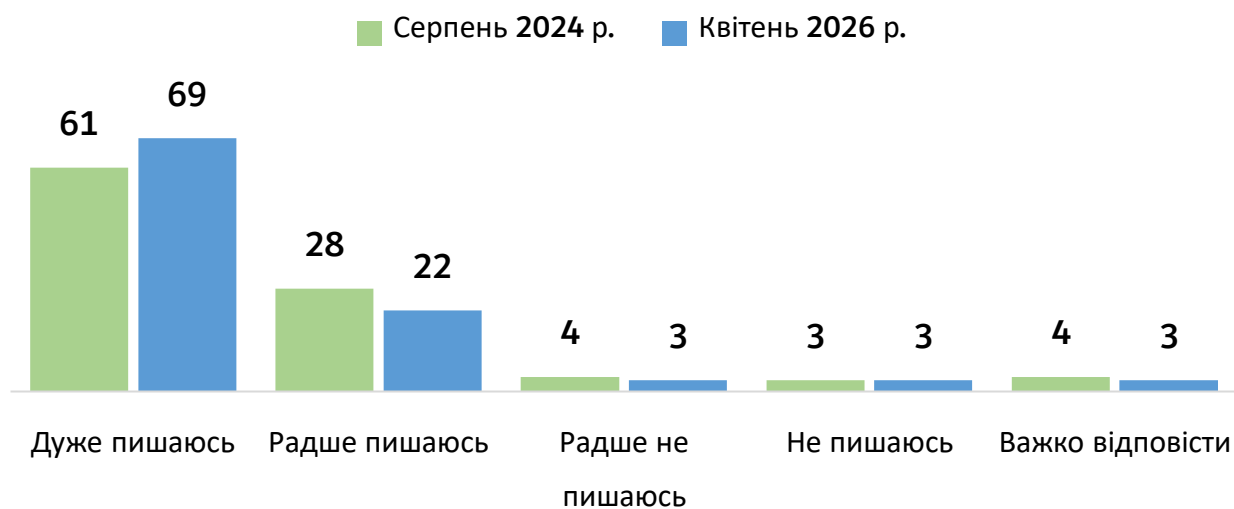

Відчуття локальної гордості (місцевого патріотизму) (N=400), %

Q.: Наскільки ви пишаєтеся тим, що ви херсонець, херсонка?

Динаміка відчуття локальної гордості (місцевого патріотизму) в 2024-2026 рр.

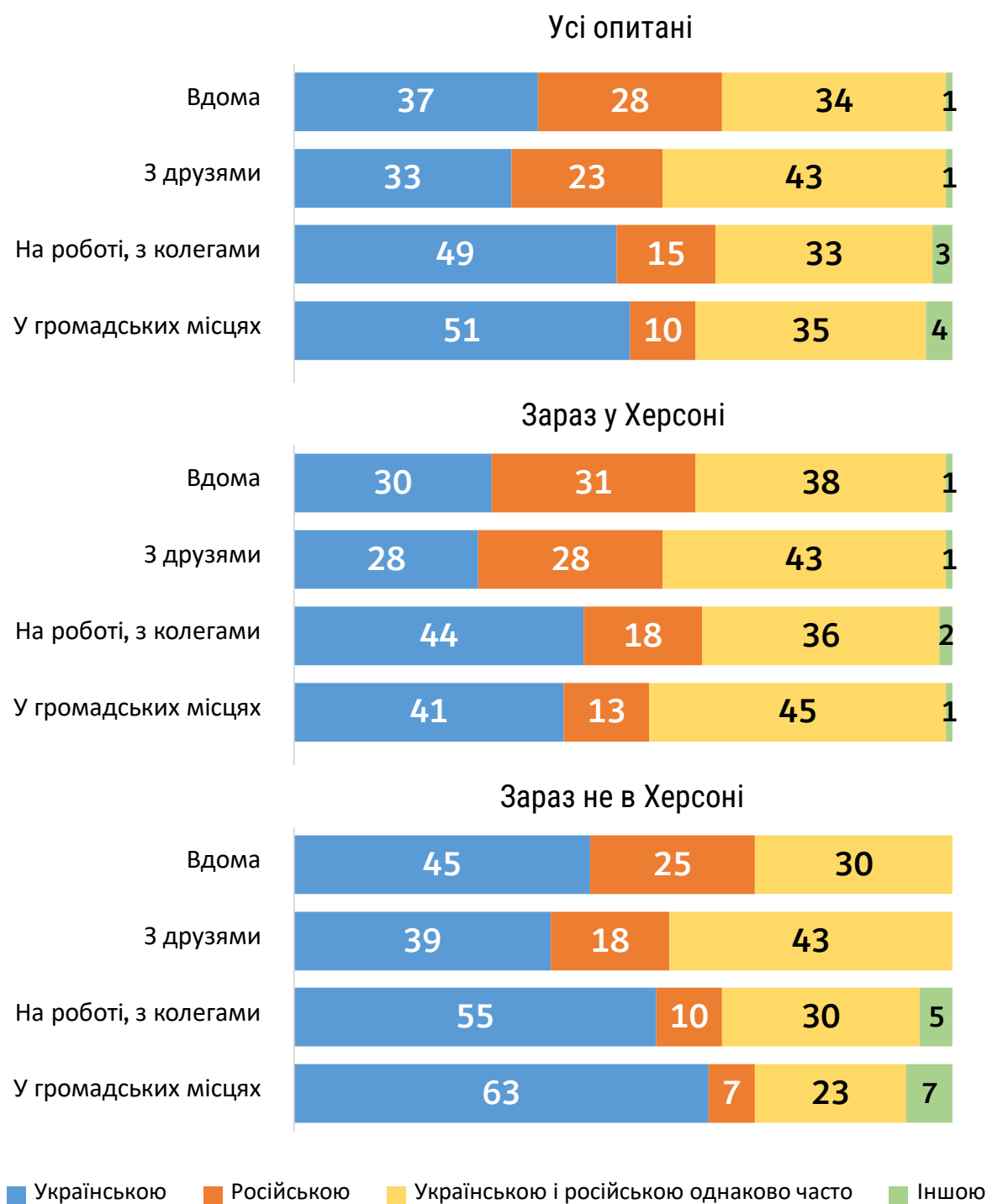
Мова спілкування до повномасштабного вторгнення (N=400), %

Q.: Якою мовою ви частіше спілкувались до повномасштабного вторгнення?

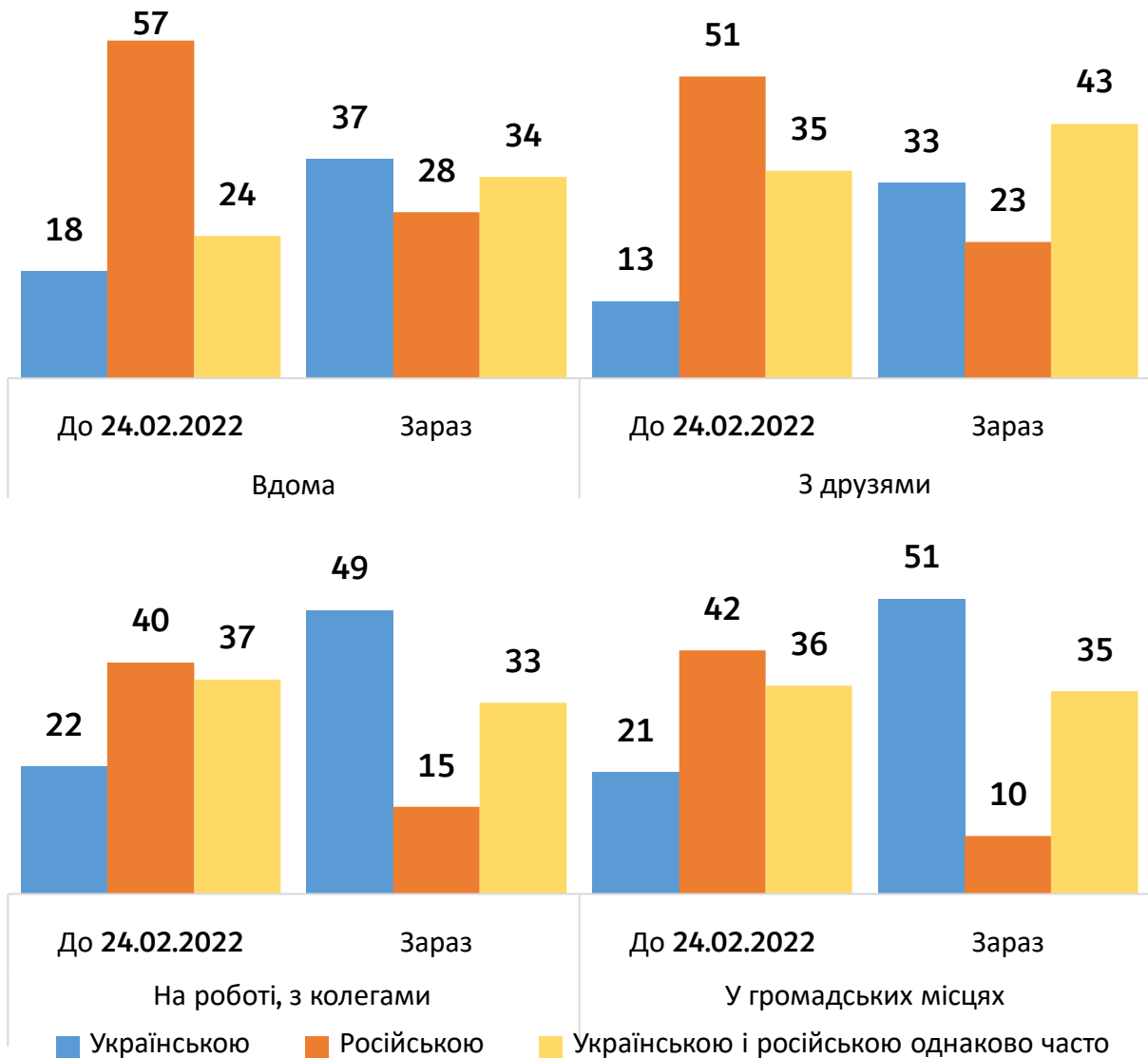
Мова спілкування зараз (N=400), %

Q.: Якою мовою Ви зазвичай спілкуєтесь зараз?

Порівняння розподілу відповідей на запитання

«Якою мовою ви частіше спілкувались до повномасштабного вторгнення?» і
«Якою мовою Ви зазвичай спілкуєтесь зараз?»

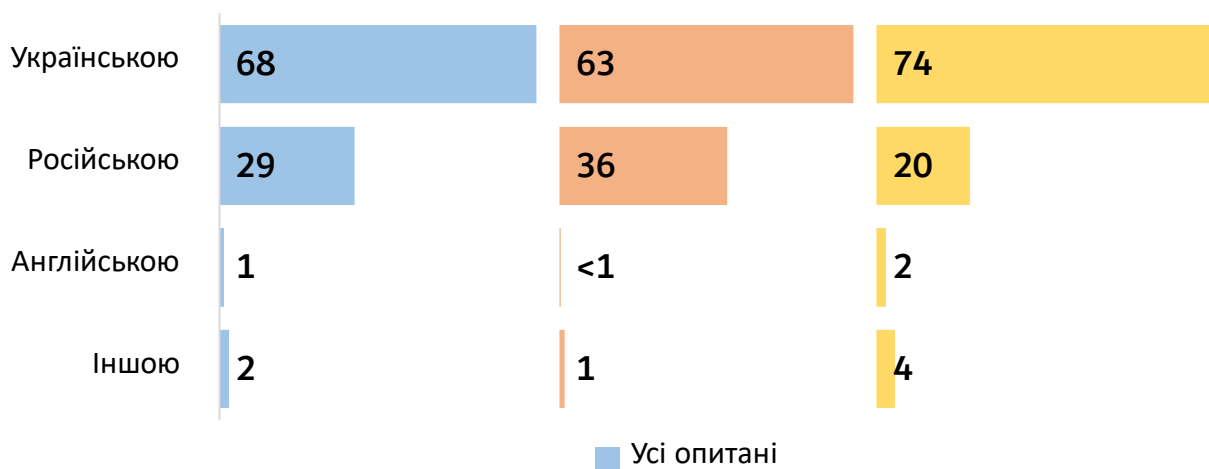

Динаміка вживання мови в 2024-2026 рр.

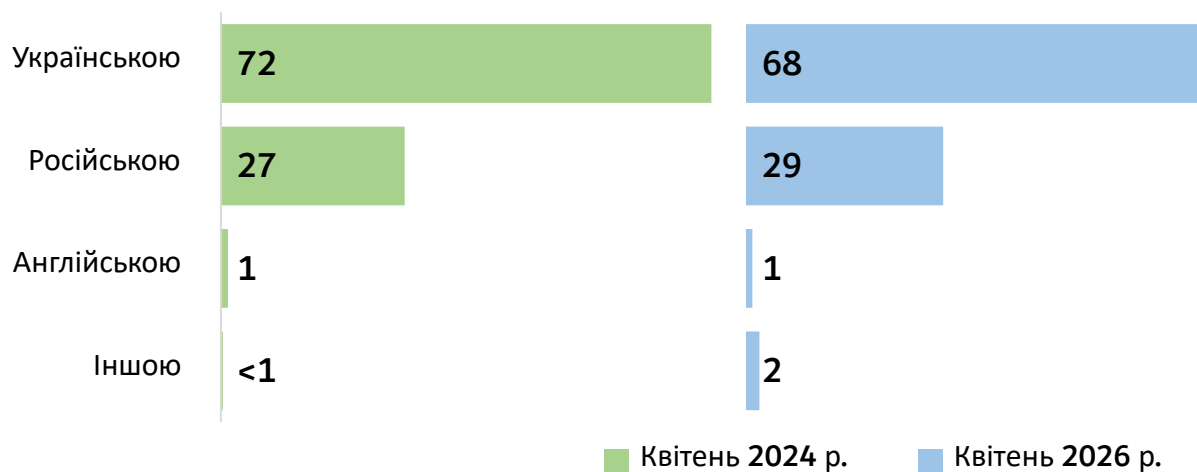
	Українською		Російською		Українською і російською однаково часто		Іншою	
	Квітень 2024 р.	Квітень 2026 р.	Квітень 2024 р.	Квітень 2026 р.	Квітень 2024 р.	Квітень 2026 р.	Квітень 2024 р.	Квітень 2026 р.
Вдома	30	37	24	28	45	34	1	1
З друзями	33	33	23	23	43	43	1	1
На роботі, з колегами	47	49	12	15	38	33	3	3
У громадських місцях	54	51	10	10	34	35	2	4

Мова налаштування на телефоні (N=400), %

Q.: Якою мовою встановлені налаштування на вашому телефоні?

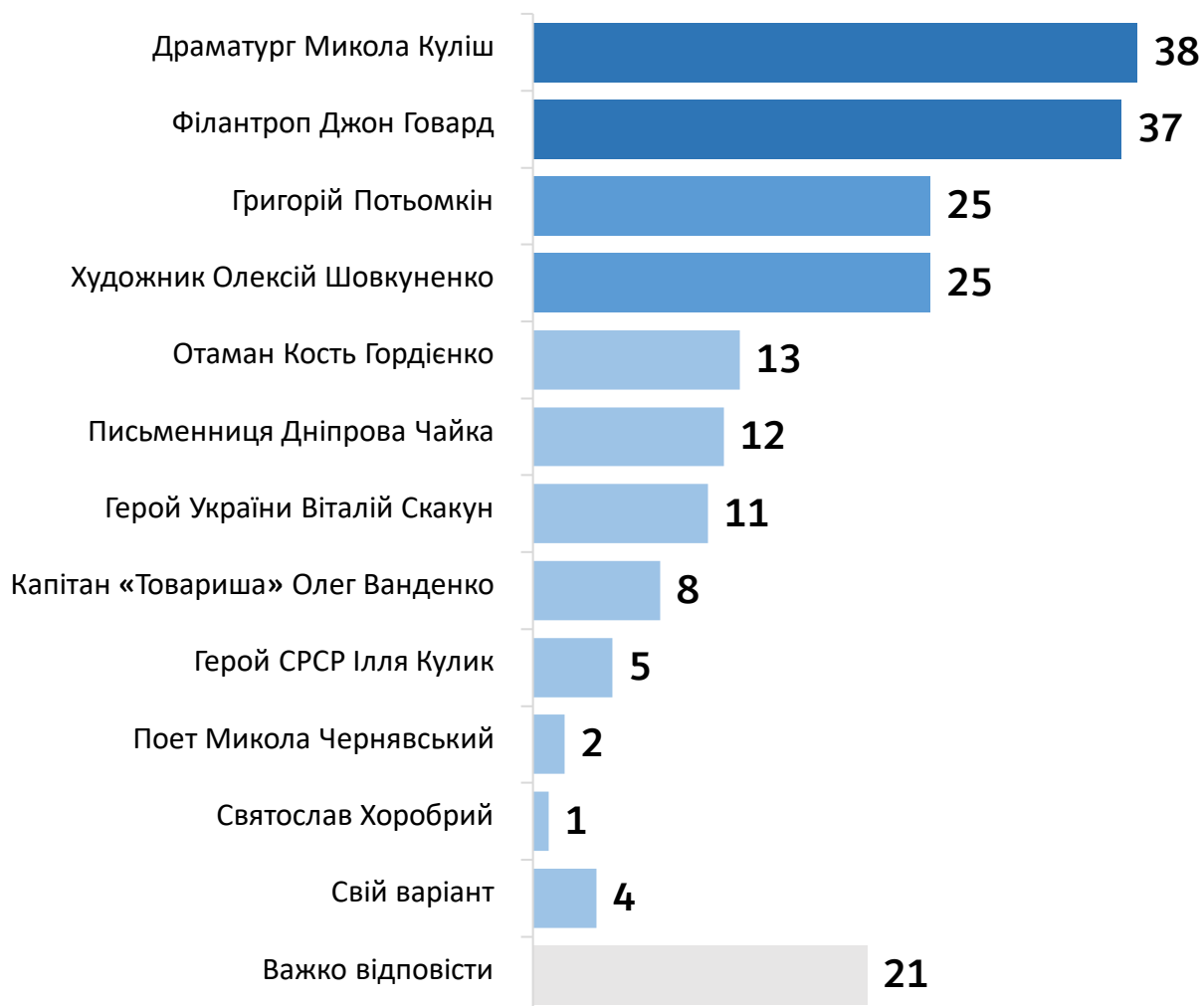
Динаміка того, якою мовою були налаштування на телефоні в 2024-2026 рр.

Історичні постаті – символи Херсона. Візія херсонців (N=400), %

Q.: Яка з історичних постатей, на вашу думку, є символом Херсона?

**Множинні відповіді*

Динаміка того, які історичні постаті є символами Херсона, 2024-2026 роки.

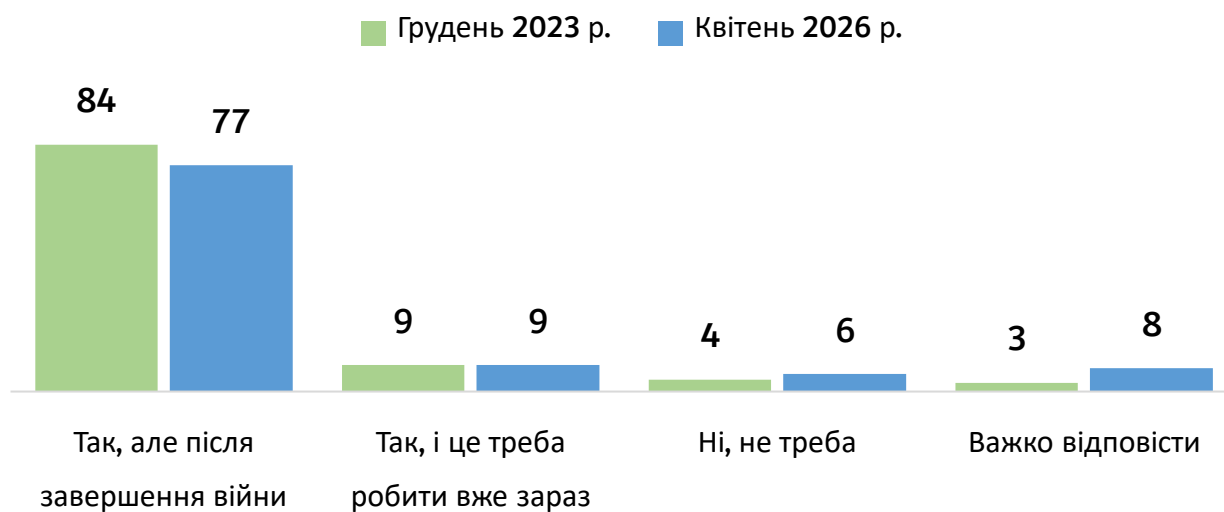

Ставлення до створення в Херсоні меморіалу, присвячений російсько-українській війні (N=400), %

Q.: Як ви вважаєте, варто чи ні створювати в Херсоні меморіал присвячений російсько-українській війні?

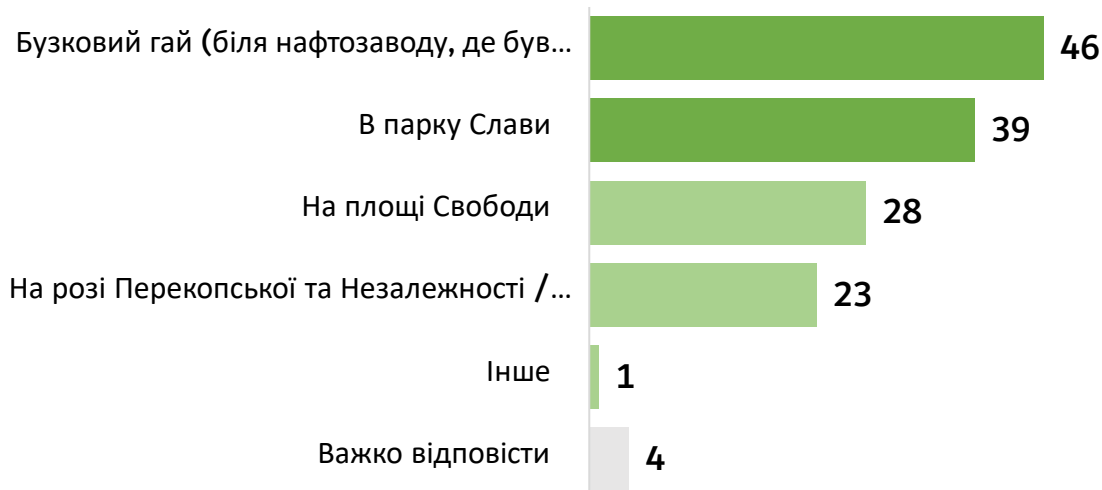
Динаміка ставлення до створення в Херсоні меморіалу, присвячений російсько-українській війні, 2024-2026 рр.

Громадське бачення місця розташування меморіалу російсько-українській війні в Херсоні (N=400), %

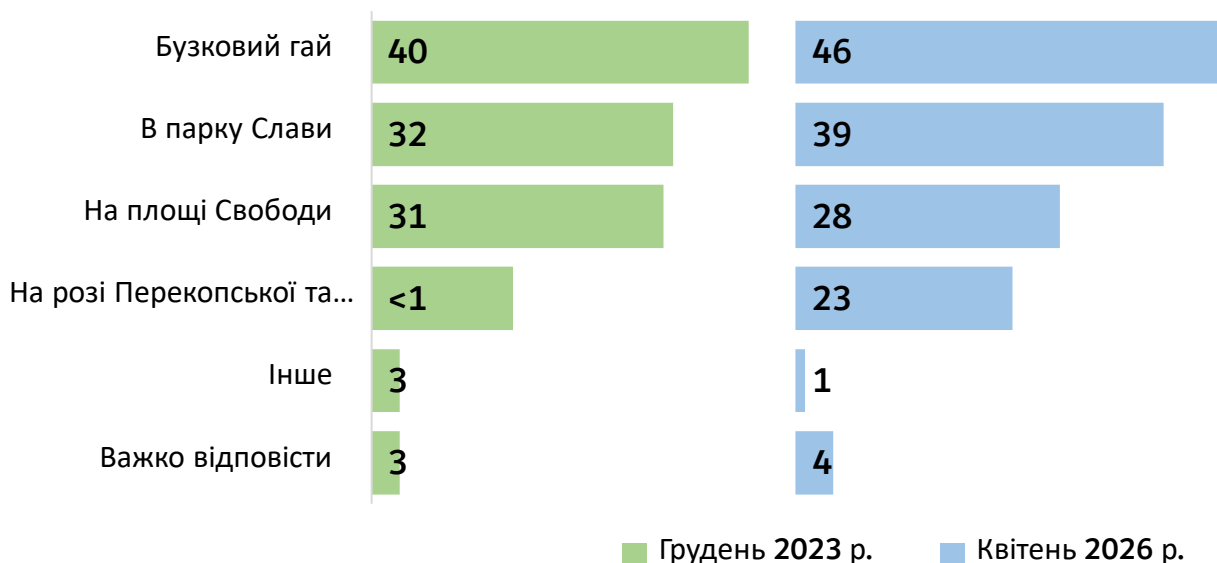
Q.: У якому місці в Херсоні треба розташувати меморіал присвячений російсько-українській війні?

**Множинні відповіді*

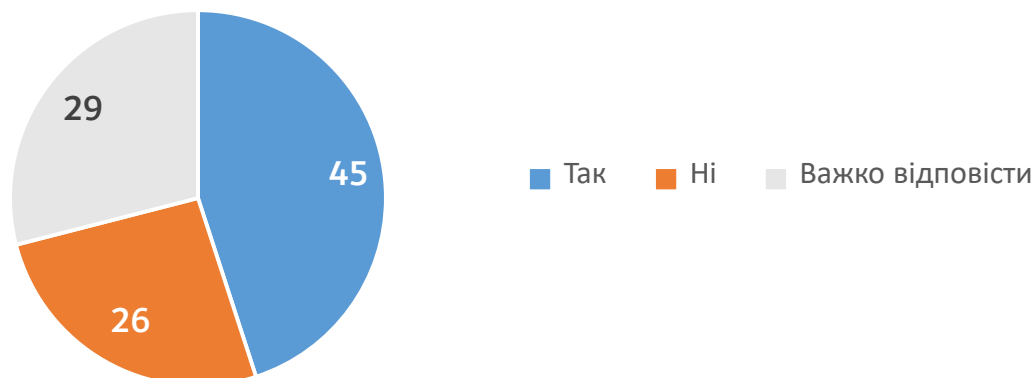
Інші відповіді: Антонівка або Восточний, біля Антонівського мосту; у Таврійському мікрорайоні, на "Трьох штиках"; "Логічно було б зробити на площі Свободи, але я цю площу взагалі зробив би вільною від пам'ятників й інших меморіалів, хоча можна використати фасади житлових домів, що виходять на площу, можна щось таке зробити", "місця, які болять, і плач у серці".

Динаміка громадського бачення місця розташування меморіалу російсько-українській війні в Херсоні, 2024-2026 рр.

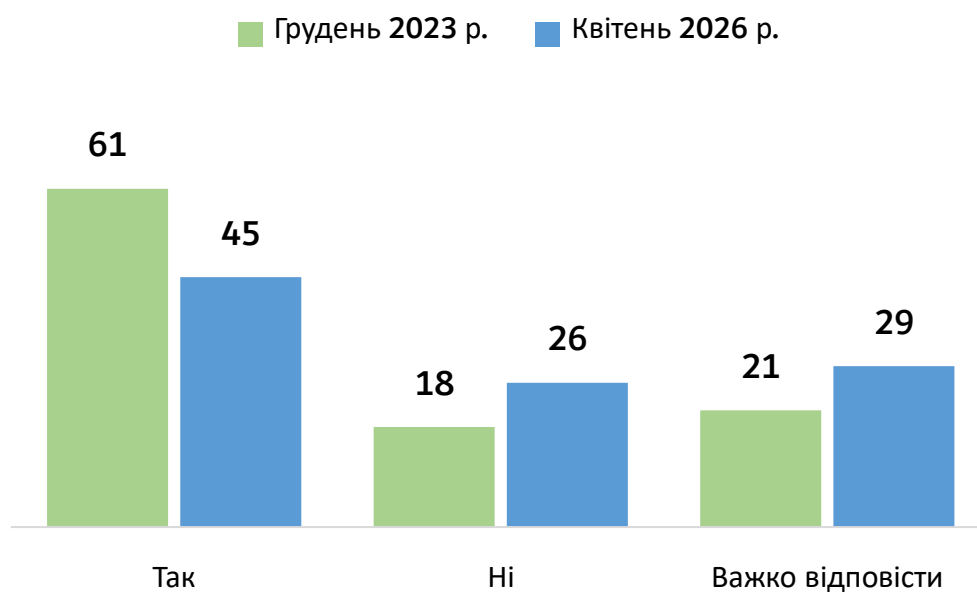

Громадське бачення необхідності встановлення пам'ятника Херсону в Києві (N=400), %

Q.: І на останок скажіть, чи потрібен на вашу думку пам'ятник Херсону у Києві?

Динаміка громадського бачення необхідності встановлення пам'ятника Херсону в Києві в 2024-2026 рр.

Громадське бачення перемоги України (N=400), %

Q.: Як ви собі уявляєте перемогу України в російсько-українській війни?

**Відкрите запитання*

Основні сюжети відповідей (від найпопулярнішого за зменшенням частоти згадувань) на відкрите запитання "Як ви собі уявляєте перемогу України в російсько-українській війни?":

- 1) **Перемога як повна деокупація і повернення до кордонів 1991 року.** Це наймасовіший сюжет. Перемога мислиться передусім як відновлення територіальної цілісності України в максимальному варіанті. Характерні цитати: «вийти на кордони 1991», «кордони 1991 року», «повна перемога і вивід окупаційних військ за кордони України 1991 року».
- 2) **Перемога як поразка, капітуляція або розпад росії.** Для великої групи респондентів перемога України неможлива без радикальної трансформації самої росії: її капітуляції, розпаду або зникнення як імперського утворення. Цитати: «розпад рф», «капітуляція росії», «знищення російської федерації як держави, інакше все знову повториться».
- 3) **Перемога як часткове або поетапне звільнення територій.** Тут ідеться не про кордони 1991 року як обов'язковий мінімум, а про більш "реалістичні" або проміжні сценарії: кордони 2022 чи 2014 року, звільнення Півдня, Херсонщини, лівобережжя, Криму тощо. Цитати: «вийти на кордони 24.02.2022», «звільнення Херсонської та Запорізької областей, як мінімум», «перемога та повернення окупованої Херсонщини».
- 4) **Перемога як мир, припинення бойових дій і переговорне завершення війни.** Цей сюжет побудований не на максималістській територіальній формулі, а на цінності припинення смерті, обстрілів і виснаження. Іноді він включає замороження фронту або дипломатичне повернення територій у майбутньому. Цитати: «дипломатичні перемовини», «зупинка по лінії фронту та перемовинами», «повне припинення бойових дій, гарантії безпеки аби люди могли повернутися додому».
- 5) **Перемога як справедливість:** репарації, трибунал, покарання злочинців і гарантії безпеки. Для багатьох респондентів завершення війни без юридичної та політичної справедливості не виглядає повною перемогою. Йдеться про репарації, суд, міжнародне покарання і запобігання новій війні. Цитати: «кордони 1991 року та повністю виплачені репарації», «мир, відшкодування збитків, трибунал», «суд над російськими окупантами».
- 6) **Перемога як щось важко уявне або майже неуявне.** Це дуже важливий пласт відповідей: тут проявляються втома, емоційне виснаження, невизначеність і брак ясного образу майбутнього. Цитати: «не уявляю», «я поки цього не уявляю» тощо.
- 7) **Перемога як повернення додому, до своїх міст і близьких, а також відбудова.** Тут перемога постає не як геополітична формула, а як повернення нормального життя, дому, рідних, міста, своїх. Це один із найемоційніших сюжетів. Цитати: «в рідному домі, із друзями, рідними, багато сліз від

сподівань», «мир, спокій і повернення додому», «Нова Каховка повернеться у склад України, і я зможу приїхати до батьків».

- 8) **Перемога як збереження незалежності, державності і безпечного майбутнього України.** У цих відповідях акцент не лише на війні, а й на тому, якою має стати країна після неї: вільною, цілісною, сильною, демократичною. Цитати: «збереження державності, демократії», «Україна буде цілісною, вільною, цивілізованою країною», «Україна залишилася незалежною».
- 9) **Перемога як внутрішнє очищення України** – кінець корупції, зміна влади, подолання внутрішніх проблем. Цей сюжет не дуже поширений, але виразний: для частини респондентів перемога залежить не лише від поразки росії, а й від змін усередині самої України. Цитати: «без хабарників і цієї влади», «з існуючою корупцією не уявляю перемоги України!».

Портрет респондентів

(інформацію подано у відсотках)

Стать

Жіноча	57
Чоловіча	43

Вік

18-29	14
30-44	31
45-59	26
60+	29

Зайнятість

Пенсіонери	22
Працюють за наймом у приватній компанії / підприємстві / організації	22
Працюють на державному чи комунальному підприємстві / установі / організації	21
Безробітні, зайняті домашнім господарством, доглядом за дітьми	17
Підприємці	7
Фрілансери, самозайняті	4
Студенти	3
Волонтери	1
Інше	3

Місце проживання до 24 лютого 2022 року

м. Херсон	93
Інші населені пункти Херсонської громади	7

Місце проживання зараз

У Херсоні	57
В іншій області України	35
За кордоном	9

Де проживають ті, хто змінювали місце проживання після 24.02.2022

Одеська	7
м. Київ	6
Миколаївська	5
Київська	3
Дніпропетровська	2
Івано-Франківська	2
Вінницька	2
Львівська	2
Тернопільська	1
Черкаська	1
Волинська	1
Інші області	3
Разом	35

**У якій країні проживають ті, хто змінювали місце проживання після
24.02.2022**

Польща	2
Німеччина	2
Румунія	1
Велика Британія	1
Чехія	1
Інші країни	2
Разом	9

Звіт підготовлений БО «Фонд громади міста Херсон «Захист» у рамках проекту «Голос херсонців для стійкості та відновлення громади» у межах Проекту «Імпульс», що реалізовується Міжнародним фондом «Відродження» та Фондом Східна Європа за фінансування Норвегії (Norad) та Швеції (Sida). Зміст матеріалу не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження», Фонду Східна Європа, Уряду Норвегії та Уряду Швеції